

فرهنگ اصطلاحات توسعه

(همراه با توصیف مفاهیم کلیدی توسعه)

پژوهش و نگارش

حمید تنکابنی

www.ketab.ir

سرشناسه	تنگابنی، حمید، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور	فرهنگ اصطلاحات توسعه (همراه با توصیف مفاهیم کلیدی توسعه)/ پژوهش و نگارش حمید تنگابنی.
مشخصات نشر	تهران: فیروزه، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	۲۶۸ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	978-964-6542-56-3
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	رشد اقتصادی -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی
موضوع	اقتصاد توسعه -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی
موضوع	زبان انگلیسی -- واژه‌نامه‌ها -- فارسی
رده بندی کنگره	۱۳۹۲ ف ۲۲۸/۹ HD۸۵
رده بندی دیویی	۳۳۸/۹۰۰۳
شماره کتابخانه ملی	۳۳۲۷۵۱۰

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ابوریحان، وحیدنظری، پلاک ۲۹ / ص.ب ۱۶۵۴-۱۳۱۴۵

تلفن: ۶۶۴۰۰۸۶۶-۶۶۴۱۴۰۴۶-۶۶۴۸۴۰۲۷

فروشگاه: ۸۸۲۷۵۲۲۱-۶۶۴۶۷۸۲۸

www.morvarid-pub.com

فرهنگ اصطلاحات توسعه

پژوهش و نگارش: حمید تنگابنی

حروفنگاری و صفحه‌آرایی: علم روز

چاپ اول، زمستان ۱۳۹۲

چاپخانه: کتاب شمس

تیراژ ۵۵۰

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۴۲-۵۶-۳ ISBN 978-964-6542-56-3

۱۸۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتار.....
۹	بخش اول (فارسی - انگلیسی).....
۱۲۷	بخش دوم (انگلیسی - فارسی).....
۲۳۷	بخش سوم (توصیف مفاهیم کلیدی توسعه).....
۲۵۵	پیوست (علائم اختصاری).....
۲۶۱	منابع.....

پیش‌گفتار

از جمله ضروریات عصر جهانی‌شدن - که مرحله‌ای متفاوت نسبت به دوره‌های پیشین به نظر می‌رسد - تعمیق و گسترش دادوستدهای علمی و فرهنگی میان ملت‌ها با زبان و فرهنگ‌های متنوع و گونه‌گون است. فرهنگ اصطلاحات و واژگانی را می‌توان از زمره وسایل و مصادیق این گونه تعامل‌ها و گفتگوهای میان فرهنگ‌ها دانست. هم‌چنین اصطلاح‌شناسی (Terminology) حوزه‌ی مطالعات توسعه را، به عنوان تخصصی میان رشته‌ای، که در آن گاه واژگان تخصصی بار معنایی متفاوتی پیدا می‌کند، می‌توان یکی از مهم‌ترین وسایل آگاهی بخشی از ذات و معنی واژه‌ها و اصطلاحات این حوزه‌ی دانشی تلقی کرد.

یکی از ویژگی‌های مهم اصطلاحات و اصطلاح‌شناسی، که غالباً ریشه در زبان عرفی و رایج مردم و نیز ادبیات نهادها و محافل دانشگاهی و فرهنگی جامعه دارد، تشخیص یافتن و پدیدار شدن معنای خاص مفاهیم علمی در قالب و ساختار واژه‌ها است. اصحاب اصطلاح‌شناسی به طور معمول با بهره‌گیری از فحوای خاص و مضمون واژه‌ای در یک حوزه‌ی مطالعات خاص یا یک شاخه‌ی علمی مشخص، از مترادف‌پذیری - که در زبان عادی و مرسوم، به گونه‌ی نظرگیری رواج دارد - اجتناب ورزیده، معنای کاملاً اصطلاحی واژه و فرآیند تحول و تغییرات آن را ثبت و ضبط می‌کنند. به طور مثال، واژه‌ی «توسعه» (development)، که در عرف و لغت نامه‌های فارسی مترادف با فراخی، گشادگی، وسعت و گاه ترقی بیان و ضبط شده، در حوزه‌ی مطالعات توسعه، ابتدا معادل «رشد» و معطوف به نوعی تعالی و پیشرفت کمی و آماری در اقتصاد جامعه معنا یافت. آن‌گاه طی دهه‌های اخیر، مضمون و معنای توسعه - افزون بر مؤلفه‌های کمی - تطور یافته و به مفهوم فرآیندی کیفی و چند بعدی، برای تعالی و پیشرفت همه جانبه‌ی جامعه

و شهروندان آن، با اهدافی متنوع تکوین و رواج یافته است.

تنوع و گسترش زمینه‌های گوناگون مطالعه در حوزه‌ی «توسعه» - نظیر توسعه‌ی اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و مدیریتی و نیز شاخه‌های دانشی، راهبردها و رویکردهای آن هم‌چون «جامعه‌شناسی توسعه»، «اقتصاد توسعه»، «توسعه‌ی پایدار شهری»، «مدیریت توسعه» و «توسعه‌ی ملی»، «منطقه‌ای» و «بخشی» - در دهه‌های اخیر در عرصه جهانی و ملی، ضرورت آشنایی دانش‌جویان و دانش‌پژوهان را با اصطلاحات حوزه‌ی دانش توسعه هرچه بیشتر نمایان کرده است. مجموعه‌ی حاضر، تحت عنوان فرهنگ اصطلاحات (دو زبانه) «توسعه»، همراه با توصیف واژه‌های کلیدی مفاهیم توسعه، در واقع، محصول فرعی سال‌ها مطالعه‌ی آثار گوناگون در قلمرو مطالعات توسعه و فیش برداری تدریجی و به تناوب آن است، که در سه بخش تنظیم و تدوین شده است.

بخش نخست به فرهنگ اصطلاحات توسعه (فارسی - انگلیسی) و بخش دوم به فرهنگ اصطلاحات توسعه (انگلیسی - فارسی) اختصاص یافته است. در این دو بخش، پاره‌ای از اصطلاحات عمومی نیز ثبت شده، که این امر به دلیل ارتباط و معنای خاص آن با دانش توسعه صورت گرفته است.

بخش سوم توصیف شصت اصطلاح و مفهوم کلیدی حوزه‌ی مطالعات توسعه را شامل می‌شود. در این بخش، بنا به ضرورت، ایجاد با تحول و تطور معنایی برخی مفاهیم در طی زمان به گونه‌ای تفصیلی تبیین شده است. افزون بر سه بخش یاد شده، برخی از علائم اختصاری مهم در همین حوزه‌ی دانشی، به صورت پیوست تنظیم، و در پایان این مجموعه، به همراه فهرست منابع و مآخذ برای آگاهی بیشتر مخاطبان، ارائه گردیده است.

در پایان لازم می‌دانند سپاس فرهنگ‌ورانی را گویم که از مشاوره‌های صمیمانه‌شان در این مجموعه بهره‌های بسیار برده، و در این میان فراوان قدردان راهنمایی‌های استاد دانشمند و فرهیخته بهاء‌الدین خرمشاهی، دانش‌ور گران‌قدر قدرت‌الله معمارزاده، پژوهشگر گران‌مایه سرکار خانم فرزانه وزوایی و به ویژه ویراستار فاضل و سخت‌کوش علیرضا پلاسید هستم.

مردادماه ۱۳۹۲

حمید تنکابنی